ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MACIEJ SZPUNAR
της 25ης Οκτωβρίου 2016[1]

Υπόθεση C-641/15

Verwertungsgesellschaft Rundfunk GmbH
κατά
Hettegger Hotel Edelweiss GmbH

[αίτηση του Handelsgericht Wien (εμπορικό πρωτοδικείο Βιέννης, Αυστρία)για την έκδοση προδικαστικής απόφασης]

«Προδικαστική παραπομπή — Διανοητική ιδιοκτησία — Οδηγία 2006/115/ΕΚ — Άρθρο 8, παράγραφος 3 — Αποκλειστικό δικαίωμα των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών — Παρουσίαση στο κοινό — Μέρη όπου η είσοδος επιτρέπεται στο κοινό έναντι καταβολής αντιτίμου — Συσκευές τηλεόρασης εγκατεστημένες σε δωμάτια ξενοδοχείων»

Εισαγωγή

1. Το προδικαστικό ερώτημα της παρούσας υπόθεσης αφορά την ερμηνεία του άρθρου 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 2006/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας[2]. Η διάταξη αυτή προβλέπει για τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν, μεταξύ άλλων, την παρουσίαση των εκπομπών τους στο κοινό σε μέρη όπου η είσοδος επιτρέπεται στο κοινό έναντι καταβολής αντιτίμου.

2. Μολονότι η ερμηνεία της έννοιας της παρουσίασης στο κοινό δεν φαίνεται να παρουσιάζει ουσιώδη προβλήματα, εντούτοις, είναι λιγότερο σαφής η ορθή ερμηνεία της έννοιας του μέρους όπου η είσοδος επιτρέπεται στο κοινό έναντι καταβολής αντιτίμου. Το ζήτημα που ανακύπτει έγκειται στο αν το δωμάτιο ξενοδοχείου μπορεί να θεωρηθεί τέτοιο μέρος. Η απάντηση στο ερώτημα αυτό απαιτεί λεπτομερέστερη ανάλυση της γένεσης και του σκοπού του αποκλειστικού δικαιώματος που προέβλεψε η προαναφερθείσα διάταξη, ανάλυση η οποία βαίνει πέραν του γράμματος της διάταξης αυτής.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η πολωνική

2 — ΕΕ 2006, L 376, σ. 28.

Νομικό πλαίσιο

3. Το άρθρο 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 2006/115 ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη προβλέπουν για τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν την ασύρματη ραδιοτηλεοπτική αναμετάδοση των εκπομπών τους, καθώς και την παρουσίαση των εκπομπών τους στο κοινό, εάν η παρουσίαση αυτή γίνεται σε μέρη όπου η είσοδος επιτρέπεται στο κοινό έναντι καταβολής αντιτίμου.»

4. Η διάταξη αυτή μεταφέρθηκε στο αυστριακό δίκαιο με το άρθρο 76a του Urheberrechtsgesetz (νόμος για το δικαίωμα του δημιουργού), το οποίο έχει κατ' ουσίαν πανομοιότυπο περιεχόμενο με εκείνο της προπαρατεθείσας διάταξης της οδηγίας 2006/115.

Πραγματικά περιστατικά, εξέλιξη της διαδικασίας και προδικαστικό ερώτημα

5. Η Hettegger Hotel Edelweiss GmbH (στο εξής: Hettegger Hotel Edelweiss), καθής της κύριας δίκης, είναι εταιρία αυστριακού δικαίου. Εκμεταλλεύεται μεταξύ άλλων ένα ξενοδοχείο στην τοποθεσία Grossarl (Αυστρία). Τα δωμάτια του ξενοδοχείου αυτού διαθέτουν συσκευές τηλεόρασης οι οποίες καθιστούν δυνατή μέσω κεραίας λήψης που ανήκει στο ξενοδοχείο τη λήψη προγραμμάτων διαφόρων τηλεοπτικών σταθμών.

6. Η Verwertungsgesellschaft Rundfunk αποτελεί οργανισμό συλλογικής διαχείρισης των δικαιωμάτων δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων. Διαχειρίζεται μεταξύ άλλων δικαιώματα πολυάριθμων εθνικών και αλλοδαπών τηλεοπτικών σταθμών, τα προγράμματα των οποίων είναι προσβάσιμα από τα δωμάτια του ξενοδοχείου που ανήκει στην εταιρία Hettegger Hotel Edelweiss.

7. Η Verwertungsgesellschaft Rundfunk θεωρεί ότι η εταιρία Hettegger Hotel Edelweiss, καθιστώντας δυνατή τη λήψη τηλεοπτικού σήματος από τα δωμάτια του ξενοδοχείου το οποίο εκμεταλλεύεται, παρουσιάζει στο κοινό, σε μέρος όπου η είσοδος επιτρέπεται στο κοινό έναντι καταβολής αντιτίμου –κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 2006/115–, προγράμματα τηλεοπτικών σταθμών των οποίων τα συμφέροντα εκπροσωπεί ο εν λόγω οργανισμός συλλογικής διαχείρισης. Συνεπώς, κατά την άποψη του εν λόγω οργανισμού, η δραστηριότητα της εταιρίας Hettegger Hotel Edelweiss, η οποία συνίσταται στη μέσω εγκατάστασης συσκευών τηλεόρασης στα δωμάτια του ξενοδοχείου παροχή τηλεοπτικού σήματος, καλύπτεται από το αποκλειστικό δικαίωμα των τηλεοπτικών σταθμών. Ως εκ τούτου, η εταιρία αυτή οφείλει να καταβάλει το αντίστοιχο τέλος ως αντάλλαγμα προκειμένου να ασκεί τη δραστηριότητα αυτή με τη συναίνεση του δικαιούχου οργανισμού.

8. Κατόπιν των ανωτέρω, η Verwertungsgesellschaft Rundfunk προσέφυγε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου κατά της εταιρίας Hettegger Hotel Edelweiss ζητώντας, αφενός, να ενημερωθεί για τον αριθμό των δωματίων στο ξενοδοχείο εκμετάλλευσης της τελευταίας καθώς και των τηλεοπτικών καναλιών των οποίων η λήψη είναι εφικτή από τα δωμάτια αυτά, και, αφετέρου, να της επιδικασθεί αποζημίωση για την μέχρι τότε διάθεση των επίμαχων καναλιών.

9. Η εταιρία Hettegger Hotel Edelweiss αμφισβητεί το βάσιμο της ανωτέρω αξίωσης, υποστηρίζοντας ιδίως ότι τα δωμάτια των ξενοδοχείων δεν αποτελούν μέρη όπου η είσοδος επιτρέπεται στο κοινό έναντι καταβολής αντιτίμου κατά την έννοια των διατάξεων μεταφοράς του άρθρου 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 2006/115, οπότε η διάθεση προγραμμάτων τηλεοπτικών σταθμών στα δωμάτια αυτά δεν διέπεται από το αποκλειστικό δικαίωμα που θεσπίζουν οι οικείες διατάξεις.

10. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Handelsgericht Wien (εμπορικό πρωτοδικείο Βιέννης, Αυστρία) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Πληρούται η προϋπόθεση "έναντι αντιτίμου" του άρθρου 8, παράγραφος 3, της οδηγίας [2006/115] όταν,

— κάθε ένα από τα δωμάτια μιας ξενοδοχειακής μονάδας διαθέτει συσκευή τηλεόρασης και ο έχων την εκμετάλλευση της ξενοδοχειακής μονάδας καθιστά δυνατή τη λήψη του σήματος διαφόρων τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών προγραμμάτων μέσω της εν λόγω συσκευής ("τηλεόραση δωματίου") και

— ο έχων την εκμετάλλευση της ξενοδοχειακής μονάδας εισπράττει για τη χρήση του δωματίου (με "τηλεόραση δωματίου") αντίτιμο ανά διανυκτέρευση ("τιμή δωματίου"), το οποίο περιλαμβάνει και τη χρήση της συσκευής τηλεόρασης καθώς και των δι' αυτής λαμβανόμενων τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών προγραμμάτων;»

11. Η διάταξη περί παραπομπής περιήλθε στο Δικαστήριο στις 3 Δεκεμβρίου 2015. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν οι διάδικοι της κύριας δίκης, η Πολωνική Κυβέρνηση και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 76, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, το Δικαστήριο αποφάσισε να μη διεξαχθεί επ' ακροατηρίου συζήτηση.

Ανάλυση

12. Με το προδικαστικό ερώτημά του στην παρούσα υπόθεση, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν το άρθρο 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 2006/115 έχει την έννοια ότι η εγκατάσταση συσκευών σε δωμάτια ξενοδοχείου και η μέσω αυτών παροχή τηλεοπτικού ή ραδιοφωνικού σήματος συνιστά παρουσίαση στο κοινό προγραμμάτων ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών σε μέρη όπου η είσοδος επιτρέπεται στο κοινό έναντι καταβολής αντιτίμου κατά την έννοια της διάταξης αυτής, και ως εκ τούτου εμπίπτει στο αποκλειστικό δικαίωμα των οργανισμών αυτών το οποίο προβλέπει η εν λόγω διάταξη.

Έννοια της παρουσίασης στο κοινό

13. Όσον αφορά την έννοια της παρουσίασης στο κοινό, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι η εγκατάσταση συσκευών σε δωμάτια ξενοδοχείου και η μέσω αυτών παροχή τηλεοπτικού ή ραδιοφωνικού σήματος συνιστά παρουσίαση στο κοινό κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας[3], το οποίο αφορά το δικαίωμα των δημιουργών στα έργα τους[4], καθώς και κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 2006/115, το οποίο αφορά το δικαίωμα σε εύλογη αμοιβή που έχουν οι καλλιτέχνες ερμηνευτές ή εκτελεστές και οι παραγωγοί φωνογραφημάτων[5].

14. Όπως ορθώς επισημαίνει η καθής της κύριας δίκης με τις παρατηρήσεις που κατέθεσε στην παρούσα υπόθεση, το αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής της προστασίας που προβλέπουν οι διατάξεις τις οποίες αφορούν οι ανωτέρω αποφάσεις είναι διαφορετικό από εκείνο του άρθρου 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 2006/115. Συγκεκριμένα, το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας

3 — ΕΕ 2001, L 167, σ. 10.

4 — Απόφαση της 7ης Δεκεμβρίου 2006, SGAE (C-306/05, EU:C:2006:764, σκέψη 47 και σημείο 1 του διατακτικού).

5 — Απόφαση της 15ης Μαρτίου 2012, Phonographic Performance (Ireland) (C-162/10, EU:C:2012:141, σκέψη 46 και σημείο 1 του διατακτικού).

2001/29 αφορά το υπό ευρεία έννοια εκλαμβανόμενο δικαίωμα των δημιουργών να εγκρίνουν ή να απαγορεύουν την παρουσίαση των έργων τους στο κοινό υπό οποιαδήποτε μορφή και με οποιοδήποτε μέσο επικοινωνίας. Αντιθέτως, το άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 2006/115 θεσπίζει απλώς δικαίωμα των καλλιτεχνών ερμηνευτών ή εκτελεστών[6] και των παραγωγών φωνογραφημάτων σε ενιαία αμοιβή λόγω χρήσης φωνογραφήματος εκδιδόμενου με σκοπό την παρουσίασή του στο κοινό.

15. Τα ραδιοφωνικά και τηλεοπτικά προγράμματα αποτελούν όμως εξειδικευμένο αντικείμενο προστασίας, όσον αφορά το δικαίωμα της παρουσίασης στο κοινό. Συγκεκριμένα, προϋπόθεση για την ύπαρξη προγράμματος είναι η μετάδοσή του, και επομένως μια μορφή παρουσίασης στο κοινό[7]. Κατ' αντιδιαστολή επομένως προς την περίπτωση έργων, της εκτέλεσής τους ή της υλικής ενσωμάτωσής τους[8], η παρουσίαση στο κοινό δεν αποτελεί μόνο μορφή εκμετάλλευσης προγραμμάτων, αλλά και αναπόσπαστο στοιχείο του ίδιου του αντικειμένου προστασίας.

16. Δεν θεωρώ όμως ότι ο ιδιαίτερος αυτός χαρακτήρας που έχουν τα ραδιοτηλεοπτικά προγράμματα ως αντικείμενο προστασίας συνεπάγεται ότι η έννοια «παρουσίαση στο κοινό» μπορεί, στο πλαίσιο της παροχής σήματος σε συσκευές εγκατεστημένες σε δωμάτια ξενοδοχείου, να έχει διαφορετική ερμηνεία από εκείνην που της απέδωσε το Δικαστήριο με τις προπαρατεθείσες αποφάσεις[9]. Επί του ζητήματος αυτού φρονώ ότι, υπό το πρίσμα της ως άνω νομολογίας, η παροχή ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σήματος μέσω συσκευών εγκατεστημένων σε δωμάτια ξενοδοχείου πρέπει να θεωρηθεί ως παρουσίαση προγραμμάτων ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών στο κοινό, κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 2006/115.

17. Εντούτοις, ο νομοθέτης της Ένωσης περιόρισε το αποκλειστικό δικαίωμα των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών στις περιπτώσεις παρουσίασης στο κοινό σε μέρη όπου η είσοδος επιτρέπεται στο κοινό *έναντι καταβολής αντιτίμου*. Απομένει επομένως να καθοριστεί αν τα δωμάτια ξενοδοχείου συνιστούν μέρη όπου η είσοδος επιτρέπεται στο κοινό έναντι καταβολής αντιτίμου, κατά την έννοια της διάταξης αυτής.

Η έννοια του μέρους όπου η είσοδος επιτρέπεται στο κοινό έναντι καταβολής αντιτίμου

18. Στην κύρια δίκη, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, λαμβανομένου υπόψη ότι η είσοδος στα δωμάτια ξενοδοχείου επιτρέπεται μόνο στους πελάτες του οικείου ξενοδοχείου, δηλαδή σε πρόσωπα τα οποία έχουν καταβάλει ή υποχρεούνται να καταβάλουν αντίτιμο για τη διανυκτέρευση, και ότι η παροχή της δυνατότητας παρακολούθησης τηλεοπτικών προγραμμάτων μέσω συσκευών εγκατεστημένων στα δωμάτια συνιστά ουσιώδες στοιχείο της παρεχόμενης από το ξενοδοχείο υπηρεσίας και επηρεάζει την τιμή της υπηρεσίας αυτής, τα δωμάτια των ξενοδοχείων πρέπει να θεωρηθούν ως μέρος όπου η είσοδος επιτρέπεται στο κοινό έναντι καταβολής αντιτίμου, κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 2006/115.

6 — Δηλαδή υλικών ενσωματώσεων μουσικών έργων και τραγουδιών.

7 — Ο πολωνικός όρος «program» που χρησιμοποιείται στο άρθρο 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 2006/115 δεν αποδίδει πλήρως το ιδιαίτερο αυτό χαρακτηριστικό, αλλά ο όρος της αγγλικής (broadcast), της γαλλικής (émission) και της γερμανικής (Sendung) απόδοσης δεν αφήνει καμία αμφιβολία ότι το αντικείμενο προστασίας της διάταξης αυτής συνίσταται σε μεταδόσεις ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών.

8 — Εκ των οποίων υλικές ενσωματώσεις ραδιοτηλεοπτικών προγραμμάτων, οι οποίες προστατεύονται, όσον αφορά την παρουσίαση στο κοινό, δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο δ', της οδηγίας 2001/29.

9 — Το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται επίσης από την απόφαση της 15ης Μαρτίου 2012, SCF (C-135/10, EU:C:2012:140), με την οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι η μετάδοση φωνογραφημάτων σε οδοντιατρεία δεν συνιστά παρουσίασή τους στο κοινό κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 2006/115. Η απόφαση αυτή εκδόθηκε την ίδια ημέρα και από ίδιο δικαστικό τμήμα με αυτό που εξέδωσε την προπαρατεθείσα απόφαση της 15ης Μαρτίου 2012, Phonographic Performance (Ireland) (C-162/10, EU:C:2012:141).. Επομένως, το γεγονός ότι το Δικαστήριο κατέληξε σε διαφορετικές λύσεις με τις δύο αυτές αποφάσεις συνηγορεί υπέρ της διαπίστωσης ότι η περίπτωση των δωματίων ξενοδοχείου διακρίνεται από αυτήν των οδοντιατρείων.

19. Όντως, το γράμμα της προαναφερθείσας διάταξης μπορεί να συνηγορεί υπέρ της ανωτέρω ερμηνείας. Συγκεκριμένα, αν ληφθεί υπόψη η ίδια η έκφραση «μέρος όπου η είσοδος επιτρέπεται στο κοινό έναντι καταβολής αντιτίμου», αποσπασμένη από το ιστορικό θέσπισης, τον σκοπό και τον ρόλο του άρθρου 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 2006/115 στο σύστημα στο οποίο εντάσσεται το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα, το δωμάτιο ξενοδοχείου θα μπορούσε ενδεχομένως να θεωρηθεί τέτοιο μέρος.

20. Θεωρώ εντούτοις, ακριβώς όπως η καθής της κύριας δίκης, η Πολωνική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, ότι η ερμηνεία αυτή δεν είναι σύμφωνη ούτε με τη βούληση του νομοθέτη της Ένωσης κατά τον χρόνο θέσπισης της επίμαχης διάταξης, ούτε με τη λειτουργία που πρέπει να αναγνωριστεί στη διάταξη αυτή υπό τις τωρινές τεχνικές συνθήκες και τις συνθήκες της αγοράς.

Ερμηνεία του άρθρου 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 2006/115 υπό το πρίσμα του ιστορικού θέσπισής της

21. Η οδηγία 2006/115 κατάργησε την οδηγία 92/100/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 1992, σχετικά με το δικαίωμα εκμισθώσεως, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας[10]. Το άρθρο 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 92/100 αντιστοιχούσε προς το νυν άρθρο 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 2006/115.

22. Η διάταξη αυτή συντάχθηκε κατά το πρότυπο του άρθρου 13, στοιχείο δ′, της Σύμβασης της Ρώμης για την προστασία των ερμηνευτών ή εκτελεστών καλλιτεχνών, των παραγωγών φωνογραφημάτων και των οργανισμών ραδιοτηλεόρασης, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 26 Οκτωβρίου 1961 (στο εξής: Σύμβαση της Ρώμης). Τούτο επιβεβαιώνεται ιδίως από την αιτιολογική έκθεση του σχεδίου της οδηγίας 92/100, η οποία επισημαίνει, σε σχέση με την κρίσιμη εν προκειμένω διάταξη (η οποία στο εν λόγω σχέδιο αναφέρεται ως άρθρο 6δις, παράγραφος 3), τα κατωτέρω: «Η παράγραφος 3, που διατυπώθηκε σύμφωνα με το άρθρο 13, στοιχείο […] δ′, της σύμβασης της Ρώμης, προβλέπει […] αποκλειστικό δικαίωμα παρουσίασης στο κοινό τηλεοπτικών εκπομπών, *σύμφωνα με τους όρους που περιλαμβάνονται ήδη στη σύμβαση της Ρώμης*»[11]. Το ανωτέρω περιγραφόμενο ιστορικό της εν λόγω διάταξης επιβεβαιώθηκε και από το Δικαστήριο, το οποίο διαπίστωσε ότι «το περιεχόμενο του δικαιώματος της παρουσιάσεως στο κοινό βασίστηκε στο δικαίωμα το οποίο προβλέπεται στο άρθρο 13, στοιχείο δ′, της Συμβάσεως της Ρώμης, το οποίο το περιορίζει στις παρουσιάσεις σε χώρους προσιτούς στο κοινό με καταβολή δικαιώματος εισόδου [στα μέρη όπου η είσοδος επιτρέπεται στο κοινό έναντι καταβολής αντιτίμου]»[12]. Κατά τις προπαρασκευαστικές εργασίες της οδηγίας 92/100 δεν έγινε δεκτή η πρόταση να επεκταθεί η προστασία του δικαιώματος των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών να απαγορεύουν ή να επιτρέπουν την παρουσίαση προγραμμάτων τους στο κοινό πέραν του πεδίου εφαρμογής που ορίζεται στη Σύμβαση της Ρώμης[13].

23. Επομένως, βούληση του νομοθέτη της Ένωσης ήταν να προστατεύσει το δικαίωμα των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών να απαγορεύουν ή να επιτρέπουν την παρουσίαση των προγραμμάτων τους στο κοινό στον ίδιο βαθμό που το δικαίωμα αυτό προστατεύεται από τη Σύμβαση της Ρώμης. Κατά συνέπεια, η έννοια του μέρους όπου η είσοδος επιτρέπεται στο κοινό έναντι καταβολής αντιτίμου πρέπει να ερμηνευθεί κατά τρόπο που να συνάδει με την ερμηνεία της ίδιας αυτής έννοιας στο άρθρο 13, στοιχείο δ′, της εν λόγω Σύμβασης.

10 — ΕΕ 1992, L 346, σ. 61.

11 — COM/92/159 τελικό, σ. 13 διαθέσιμο στην αγγλική και στη γερμανική γλώσσα. Η υπογράμμιση δική μου.

12 — Απόφαση της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, Επιτροπή κατά Συμβουλίου (C-114/12, EU:C:2014:2151, σκέψη 96).

13 — Βλ. S. von Lewinski, σε M. M. Walter, S. von Lewinski (επιμ.), *European Copyright Law. A Commentary*, Oxford University Press 2010, σ. 327.

24. Οι διάδικοι που κατέθεσαν παρατηρήσεις στην παρούσα υπόθεση, μη εξαιρουμένης της προσφεύγουσας της κύριας δίκης, συμφωνούν ότι με την έννοια του μέρους όπου η είσοδος επιτρέπεται στο κοινό έναντι καταβολής αντιτίμου κατά την έννοια της προαναφεθείσας διάταξης της Σύμβασης της Ρώμης νοείται, και εν πάση περιπτώσει νοούνταν κατά τον χρόνο υπογραφής της σύμβασης αυτής, το μέρος στο οποίο το αντίτιμο εισπράττεται άμεσα σε σχέση με τη δυνατότητα παρακολούθησης στο εν λόγω μέρος τηλεοπτικού προγράμματος παρουσιαζόμενου στο κοινό [14]. Η ανάγκη θέσπισης δικαιώματος όπως το προβλεπόμενο στο άρθρο 13, στοιχείο δ′, της Σύμβασης της Ρώμης αποτέλεσε απόρροια της διαδεδομένης πρακτικής κατά την προηγούμενη περίοδο εξέλιξης της τηλεόρασης η οποία συνίστατο στην οργάνωση συλλογικών προβολών τηλεοπτικών προγραμμάτων, όπου η συμμετοχή ήταν εφικτή έναντι αντιτίμου. Το ζήτημα έγκειτο στη δυνατότητα απαγόρευσης της οργάνωσης τέτοιων προβολών, εφόσον αυτή έθιγε τα συμφέροντα των ραδιοτηλεοπτικών φορέων ή των διοργανωτών του τηλεοπτικώς μεταδιδόμενου γεγονότος. Όμως, η έννοια της «εισόδου έναντι καταβολής αντιτίμου» δεν πρέπει να εκληφθεί εδώ κατά κυριολεξία. Είναι προφανές ότι, όπως άλλωστε ισχύει και στην περίπτωση θεαμάτων άλλων ειδών, για παράδειγμα στον κινηματογράφο ή στο θέατρο, η είσοδος στην αίθουσα όπου πραγματοποιείται η προβολή είναι δυνατή μόνον με την επίδειξη της απόδειξης καταβολής του αντιτίμου, για παράδειγμα του εισιτηρίου. Ωστόσο, η τιμή του εισιτηρίου δεν συνιστά το αντίτιμο «έναντι» του οποίου επιτρέπεται η «είσοδος» στην αίθουσα, αλλά έναντι του οποίου παρέχεται δυνατότητα παρακολούθησης της προβολής.

25. Όταν όμως δεν πρόκειται για καταβολή αντιτίμου άμεσα συνδεδεμένη με τη δυνατότητα παρακολούθησης τηλεοπτικού προγράμματος, αλλά για απλή είσπραξη αντιτίμου έναντι παροχής άλλων υπηρεσιών, για παράδειγμα γαστρονομικών, τότε η περίπτωση αυτή δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της έννοιας «μέρος όπου η είσοδος επιτρέπεται στο κοινό έναντι καταβολής αντιτίμου» κατά την έννοια του άρθρου 13, στοιχείο δ′, της Σύμβασης της Ρώμης. Η ανωτέρω ερμηνεία της εν λόγω διάταξης της Σύμβασης της Ρώμης επιβεβαιώνεται και από έγκυρους θεωρητικούς στον σχετικό τομέα [15].

26. Πώς πρέπει, ως εκ τούτου, να αξιολογηθεί, υπό το πρίσμα του άρθρου 13, στοιχείο δ′, της Σύμβασης της Ρώμης, μια υπηρεσία η οποία συνίσταται στην παροχή τηλεοπτικού σήματος μέσω συσκευών εγκατεστημένων σε δωμάτια ξενοδοχείου; Καταρχάς, δεν συμφωνώ με την άποψη που εξέφρασε η προσφεύγουσα της κύριας δίκης, ότι δηλαδή το δωμάτιο του ξενοδοχείου είναι μέρος όπου επιτρέπεται η είσοδος στο κοινό έναντι καταβολής αντιτίμου κατά την έννοια της διάταξης αυτής, δεδομένου ότι η είσοδος στα δωμάτια του ξενοδοχείου είναι δυνατή αποκλειστικά και μόνον υπό τον όρο της καταβολής του σχετικού αντιτίμου. Όπως επισήμανα ανωτέρω, κατά τη βούληση των συντακτών της Σύμβασης της Ρώμης, η έννοια της «εισόδου έναντι αντιτίμου» αναφέρεται στην πραγματικότητα όχι στην ίδια τη φυσική πρόσβαση στο συγκεκριμένο μέρος, αλλά μόνο στη συναρτώμενη με την εν λόγω πρόσβαση δυνατότητα παρακολούθησης προγραμμάτων στο μέρος αυτό. Ωστόσο, η καταβολή αντιτίμου για δωμάτιο ξενοδοχείου δεν συνιστά καταβολή αντιτίμου έναντι παρακολούθησης προγραμμάτων στο μέρος αυτό, αλλά έναντι διανυκτέρευσης. Η παροχή τηλεοπτικών προγραμμάτων αποτελεί απλώς μια πρόσθετη υπηρεσία, την οποία ο πελάτης θεωρεί αναμενόμενη όπως ακριβώς το τρεχούμενο νερό, τα ποτά ή τη σύνδεση με το διαδίκτυο.

27. Οι εκτιμήσεις αυτές μας οδηγούν σε μια δεύτερη, ουσιώδη για την ερμηνεία του άρθρου 13, στοιχείο δ′, της Σύμβασης της Ρώμης, πτυχή της παροχής τηλεοπτικών προγραμμάτων στα δωμάτια ξενοδοχείων. Όπως επισήμανα με το σημείο 25 ανωτέρω, το αντίτιμο που καταβάλλεται έναντι παροχής άλλων υπηρεσιών πλην της διάθεσης τέτοιων προγραμμάτων, για παράδειγμα γαστρονομικών, δεν επαρκεί ώστε να θεωρηθεί ότι η περίπτωση αυτή εμπίπτει στο προβλεπόμενο

14 — Τόσο το άρθρο 13, στοιχείο δ′, της Σύμβασης της Ρώμης, όσο και το άρθρο 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 2006/115 αφορούν τους τηλεοπτικούς και τους ραδιοφωνικούς οργανισμούς. Στην πράξη όμως, δυσχέρειες εφαρμογής ανακύπτουν κυρίως στην περίπτωση των τηλεοπτικών οργανισμών, όπως συμβαίνει και εν προκειμένω. Για τον λόγο αυτό, με τις κατωτέρω εκτιμήσεις μου θα αναφέρομαι καταρχάς στους εν λόγω οργανισμούς. Οι εν λόγω εκτιμήσεις ωστόσο ισχύουν, σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό, και όσον αφορά τους ραδιοφωνικούς οργανισμούς.

15 — Βλ., ιδίως, Masouyé, C., *Guide de la Convention de Rome et de la Convention Phonogrammes*, OMPI, Γενεύη 1981, σ. 72, 73, von Lewinski, S., *International Copyright Law and Policy*, Oxford University Press 2008, σ. 218, 219.

από την εν λόγω διάταξη αποκλειστικό δικαίωμα. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση των δωματίων ξενοδοχείου, όπου η καταβολή αντιτίμου συνιστά την τιμή διανυκτέρευσης, η παροχή δε τηλεοπτικών προγραμμάτων αποτελεί στην καλύτερη περίπτωση πρόσθετο, μη συστατικό στοιχείο του τιμήματος αυτού.

28. Δεν με πείθει εν προκειμένω το επιχείρημα της προσφεύγουσας της κύριας δίκης ότι η παροχή συσκευής τηλεόρασης στο δωμάτιο παρέχει τη δυνατότητα αύξησης της τιμής διανυκτέρευσης, οπότε μέρος του τιμήματος αυτού πρέπει να θεωρηθεί ως αντίτιμο καταβαλλόμενο έναντι της δυνατότητας παρακολούθησης τηλεοπτικών προγραμμάτων. Πρώτον, το γεγονός ότι η παροχή τηλεοπτικών προγραμμάτων στο δωμάτιο ενδέχεται να βελτιώσει τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του ξενοδοχείου, και ως αποτέλεσμα να επηρεάσει την τιμή της διανυκτέρευσης, δεν μεταβάλλει το γεγονός ότι πρόκειται για συνολική τιμή της υπηρεσίας διανυκτέρευσης στην οποία εντάσσονται πολυάριθμα στοιχεία, ένα εκ των οποίων είναι και η δυνατότητα παρακολούθησης τηλεοπτικών προγραμμάτων. Το ύψος της τιμής για την υπηρεσία αυτή εξαρτάται από πλήθος παραγόντων και είναι δίχως αμφιβολία δύσκολο να διευκρινιστεί σε ποιο βαθμό η δυνατότητα παρακολούθησης τηλεοπτικών προγραμμάτων διαμορφώνει την τιμή αυτή.

29. Αξίζει εν προκειμένω να υπογραμμιστεί ότι η παροχή τηλεοπτικού σήματος σε δωμάτιο ξενοδοχείου αποτελεί πρόσθετη υπηρεσία σε σχέση με τη βασική υπηρεσία της διανυκτέρευσης, και όχι αντιστρόφως. Δεν ευσταθεί επομένως το επιχείρημα που προέβαλε η προσφεύγουσα της κύριας δίκης με τις παρατηρήσεις της στην παρούσα υπόθεση και το οποίο στηρίζεται σε σύγκριση της υπηρεσίας διανυκτέρευσης σε δωμάτιο ξενοδοχείου με πρόσθετες υπηρεσίες, για παράδειγμα γαστρονομικές, παρεχόμενες στο πλαίσιο προβολών σε μέρη όπως είναι, μεταξύ άλλων, οι κινηματογράφοι. Είναι προφανές ότι η παροχή τέτοιων πρόσθετων και έναντι πρόσθετου τιμήματος υπηρεσιών δεν αποκλείει το να θεωρηθεί μια παρουσίαση προγραμμάτων στο κοινό ως πραγματοποιούμενη σε μέρος όπου η είσοδος επιτρέπεται στο κοινό έναντι καταβολής αντιτίμου, στην περίπτωση που, επιπλέον, εισπράττεται αντίτιμο για την ίδια τη συμμετοχή στην προβολή, όπως για παράδειγμα είναι το εισιτήριο κινηματογράφου. Αυτή όμως η περίπτωση είναι εντελώς διαφορετική από την περίπτωση της διανυκτέρευσης σε ξενοδοχείο.

30. Δεν συμμερίζομαι επομένως την άποψη της προσφεύγουσας της κύριας δίκης, σύμφωνα με την οποία η καταβολή αντιτίμου για τη διανυκτέρευση σε ξενοδοχείο έχει ουσιωδώς διαφορετικό χαρακτήρα, από πλευράς ερμηνείας της προαναφερθείσας ρύθμισης, σε σχέση για παράδειγμα με την καταβολή αντιτίμου για την παροχή γαστρονομικών υπηρεσιών. Ο ιδιοκτήτης καφέ/εστιατορίου που διαθέτει συσκευή τηλεόρασης μπορεί επίσης για τον ίδιο λόγο να αυξήσει τις τιμές των υπηρεσιών του, ιδίως κατά τη διάρκεια μετάδοσης εκπομπών ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για το κοινό, όπως είναι οι αθλητικές εκπομπές. Υπενθυμίζω δε, ότι η κατάληψη θέσης σε τραπέζι τέτοιου χώρου συνήθως δεν είναι δυνατή χωρίς παραγγελία από τα εκεί προσφερόμενα φαγητά και ποτά. Τούτο ωστόσο δεν σημαίνει ότι μπορεί, για παράδειγμα, να θεωρηθεί η τιμή μιας μπύρας ως καταβολή αντιτίμου για την παρακολούθηση της εκπομπής αυτής και ο εν λόγω χώρος ως μέρος όπου η είσοδος επιτρέπεται στο κοινό έναντι καταβολής αντιτίμου κατά την έννοια του άρθρου 13, στοιχείο δ', της Σύμβασης της Ρώμης. Η καταβολή αντιτίμου για την υπηρεσία διανυκτέρευσης σε δωμάτιο ξενοδοχείου έχει ακριβώς τον ίδιο χαρακτήρα.

31. Εν προκειμένω, είναι αρκετά σύνηθες η επίσκεψη στο καφέ/εστιατόριο να έχει de facto ως σκοπό την παρακολούθηση τηλεοπτικής μετάδοσης, ενώ η κατανάλωση να έχει απλώς πρόσθετο χαρακτήρα· αντιθέτως, η ενοικίαση δωματίου ξενοδοχείου σπανιότατα αποσκοπεί στην παρακολούθηση σε αυτό τηλεοπτικών προγραμμάτων. Ως εκ τούτου, η υπηρεσία παροχής τηλεοπτικού σήματος σε δωμάτιο ξενοδοχείου επίσης δεν έχει, αντιθέτως προς τα υποστηριζόμενα από την προσφεύγουσα της κύριας δίκης, ανεξάρτητο οικονομικό χαρακτήρα.

32. Συνοψίζοντας, εκτιμώ ότι, όπως ακριβώς τα καφέ/εστιατόρια και τα άλλα μέρη τα οποία είναι πιθανόν να διαθέτουν συσκευές τηλεόρασης, αλλά στα οποία το αντίτιμο που ενδεχομένως καταβάλλεται εισπράττεται όχι σε συνδυασμό με τη δυνατότητα παρακολούθησης τηλεοπτικών προγραμμάτων αλλά σε συνδυασμό με άλλες εκεί παρεχόμενες υπηρεσίες, τα δωμάτια των ξενοδοχείων δεν συνιστούν μέρη όπου η είσοδος επιτρέπεται στο κοινό έναντι καταβολής αντιτίμου κατά την έννοια του άρθρου 13, στοιχείο δ′, της Σύμβασης της Ρώμης, οπότε η παρουσίαση στο κοινό προγραμμάτων ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών σε τέτοια δωμάτια δεν εμπίπτει στο αποκλειστικό δικαίωμα των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών το οποίο προστατεύεται δυνάμει της προαναφερθείσας ρύθμισης.

33. Επειδή ο νομοθέτης της Ένωσης, θεσπίζοντας τη διάταξη του άρθρου 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 92/100 (νυν άρθρο 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 2006/115), δεν είχε σκοπό να διευρύνει την προστασία αυτή πέραν του πεδίου εφαρμογής της Σύμβασης της Ρώμης, η διάταξη αυτή πρέπει να ερμηνευθεί, λαμβανομένης υπόψη της εν λόγω σύμβασης, υπό την έννοια ότι η εκεί χρησιμοποιούμενη έκφραση του μέρους όπου η είσοδος επιτρέπεται στο κοινό έναντι καταβολής αντιτίμου δεν περιλαμβάνει τα δωμάτια ξενοδοχείου.

Ερμηνεία του άρθρου 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 2006/115 υπό τις τωρινές τεχνικές συνθήκες και τις συνθήκες της αγοράς

34. Αν κατανοώ ορθώς τις παρατηρήσεις της προσφεύγουσας στην παρούσα υπόθεση, η τελευταία προβάλλει επίσης το επιχείρημα ότι ο προβλεπόμενος στο άρθρο 13, στοιχείο δ′, της Σύμβασης της Ρώμης περιορισμός του πεδίου εφαρμογής της προστασίας του δικαιώματος των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών να αποφασίζουν για την παρουσίαση στο κοινό των προγραμμάτων τους αποτέλεσε συνέπεια των τεχνικών συνθηκών και των συνθηκών της αγοράς οι οποίες επικρατούσαν κατά τον χρόνο σύναψης της σύμβασης αυτής, και οι οποίες σήμερα έχουν μεταβληθεί άρδην. Η προσφεύγουσα εφιστά ιδιαιτέρως την προσοχή στο γεγονός ότι, κατά τον χρόνο εκείνο, η κατοχή συσκευής τηλεόρασης στο σπίτι ήταν πολύ λιγότερο διαδεδομένη από ό,τι είναι σήμερα και ότι στα δωμάτια των ξενοδοχείων τέτοιες συσκευές ήταν ανύπαρκτες ή σχεδόν ανύπαρκτες. Για τον λόγο αυτό, κατά τη γνώμη της, κατέστη ευρέως διαδεδομένη η πρακτική της πραγματοποίησης δημόσιων προβολών τηλεοπτικών προγραμμάτων έναντι καταβολής αντιτίμου, πράγμα που δικαιολόγησε τη διά της Σύμβασης της Ρώμης θέσπιση δικαιώματος των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών, με περιεχόμενο ανταποκρινόμενο στην πραγματικότητα αυτή. Σήμερα όμως, λόγω της μεταβολής της εν λόγω πραγματικότητας, το υψηλό επίπεδο προστασίας των δικαιωμάτων του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων το οποίο πρέπει να εξασφαλίζει η οδηγία 2006/115 απαιτεί, κατά τη γνώμη της προσφεύγουσας της κύριας δίκης, διαφορετική ερμηνεία του άρθρου 8, παράγραφος 3, της οικείας οδηγίας.

35. Αυτό το επιχείρημα χρήζει εξέτασης. Είμαι και ο ίδιος υπέρμαχος της δυναμικής ερμηνείας των νομικών διατάξεων, η οποία είναι ικανή να προσαρμόσει το περιεχόμενό τους στις μεταβαλλόμενες περιστάσεις, καθιστώντας ταυτοχρόνως δυνατή την επίτευξη των σκοπών που οι εν λόγω διατάξεις εξυπηρετούν [16]. Εντούτοις δεν θεωρώ ότι η μέθοδος αυτή είναι λυσιτελής εν προκειμένω, τούτο δε για δύο λόγους.

36. Πρώτον, δεν θεωρώ ότι η διάταξη του άρθρου 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 2006/115, καίτοι διατυπωθείσα κατά το πρότυπο διάταξης μιας σύμβασης η οποία υπογράφηκε το 1961, είναι τόσο παρωχημένη όσο υπαινίσσεται η προσφεύγουσα της κύριας δίκης. Η εξάπλωση της χρήσης ιδιωτικών συσκευών τηλεόρασης μετέβαλε ασφαλώς και την πρακτική της τηλεθέασης. Ωστόσο, δεν εξαλείφθηκε το φαινόμενο των δημόσιων προβολών τηλεοπτικών μεταδόσεων. Ειδικά οι εκπομπές

16 — Βλ. προτάσεις μου στην υπόθεση Vereniging Openbare Bibliotheken (C-174/15, EU:C:2016:459).

αθλητικών εκδηλώσεων αποτελούν συχνά αντικείμενο παρουσίασης στο κοινό σε διαφόρων ειδών «χώρους φιλάθλων», κινηματογράφους, υπαίθριους κινηματογράφους, κ.λπ. Οι προβολές αυτές γίνονται συχνά έναντι αντιτίμου, εμπίπτουν επομένως στο πεδίο εφαρμογής του δικαιώματος που προστατεύει το εν λόγω άρθρο 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 2006/115.

37. Δεύτερον, η δυναμική ερμηνεία των νομικών διατάξεων δικαιολογείται μόνον εφόσον λαμβάνει υπόψη τον σκοπό που ήθελε να επιτύχει ο νομοθέτης κατά τη θέσπιση των οικείων διατάξεων και εφόσον εξυπηρετεί τον ίδιο αυτό σκοπό υπό διαφορετικές πραγματικές συνθήκες, όχι όμως όταν αντ' αυτού επιδιώκεται διαφορετικός σκοπός. Δεν είναι επομένως δυνατόν να θεωρηθεί ότι, λαμβανομένου υπόψη ότι τα συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης της Ρώμης δεν είχαν σκοπό να εξαιρέσουν από το πεδίο εφαρμογής του αποκλειστικού δικαιώματος των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών τις συσκευές τηλεόρασης των δωματίων ξενοδοχείων –δεδομένου ότι τα δωμάτια ξενοδοχείων δεν διέθεταν κατά κανόνα τέτοιες συσκευές–, η Σύμβαση της Ρώμης πρέπει σήμερα να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι οι συσκευές των δωματίων ξενοδοχείων εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω δικαιώματος.

38. Αντιθέτως, τα συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης της Ρώμης δεν είχαν κατά νου τις συσκευές των δωματίων ξενοδοχείων, αλλά απέβλεπαν στο να εξαιρέσουν από το πεδίο εφαρμογής του αποκλειστικού δικαιώματος τις περιπτώσεις παρουσίασης προγραμμάτων στο κοινό σε μέρη όπως καφέ/εστιατόρια, όπου δεν εισπράττεται ειδικό αντίτιμο έναντι της παρουσίασης των εν λόγω προγραμμάτων, εξυπακουομένου ότι η περίπτωση των δωματίων ξενοδοχείου είναι ανάλογη με αυτήν των καφέ/εστιατορίων[17]. Ως εκ τούτου, η δυναμική ερμηνεία απαιτεί ακριβώς την εξαίρεση των δωματίων ξενοδοχείου από το πεδίο εφαρμογής του αποκλειστικού δικαιώματος, σύμφωνα με τον σκοπό των συμβαλλομένων μερών της σύμβασης.

39. Κατά συνέπεια, δεν θεωρώ ότι η μεταβολή των συνθηκών που επήλθε από τον χρόνο υπογραφής της Σύμβασης της Ρώμης δικαιολογεί ερμηνεία της οδηγίας 2006/115 η οποία να αποκλίνει εντελώς από τους σκοπούς και τη βούληση των συμβαλλομένων μερών της σύμβασης αυτής.

Λοιπά επιχειρήματα της προσφεύγουσας της κύριας δίκης

40. Με τις παρατηρήσεις της στην παρούσα υπόθεση, η προσφεύγουσα της κύριας δίκης προβάλλει επίσης ένα επιχείρημα οικονομικής φύσης. Σύμφωνα με το επιχείρημα αυτό, οι φορείς που εκμεταλλεύονται ξενοδοχεία επωφελούνται από οικονομικό πλεονέκτημα αντλούμενο από την προσφορά τηλεοπτικών προγραμμάτων στα δωμάτια (η δυνατότητα πρόσβασης σε τηλεοπτικά προγράμματα βελτιώνει τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του ξενοδοχείου και, συνακόλουθα, αυξάνει την τιμή διανυκτέρευσης), πράγμα το οποίο δεν θα ήταν εφικτό χωρίς την παροχή των υπηρεσιών των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών, ενώ ταυτοχρόνως οι τελευταίοι αυτοί οργανισμοί δεν συμμετέχουν αναλογικώς στα σχετικά οφέλη.

41. Όσον αφορά το επιχείρημα αυτό, πρέπει καταρχάς να επισημανθεί ότι αν δεν υπήρχε παροχή υπηρεσιών εκ μέρους των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών, στην πραγματικότητα δεν θα υπήρχε ούτε προσφορά ούτε ζήτηση για τις υπηρεσίες αυτές, μεταξύ άλλων, στα δωμάτια των ξενοδοχείων. Ο ισχυρισμός αυτός είναι επομένως αυτονόητος, και αφορά στον ίδιο βαθμό όλες τις υπηρεσίες που παρέχονται στα ξενοδοχεία.

42. Όσον αφορά το ζήτημα της συμμετοχής στα οικονομικά πλεονεκτήματα, υπενθυμίζεται ότι η πλειονότητα των τηλεοπτικών προγραμμάτων μεταδίδεται στο πλαίσιο της αποκαλούμενης ελεύθερης λήψης, πράγμα που σημαίνει ότι ο ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός δεν εισπράττει κανένα αντίτιμο για τη λήψη του τηλεοπτικού προγράμματος. Ωστόσο, ο ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός αποκτά έσοδα από τις διαφημίσεις και από άλλες μορφές εμπορικής επικοινωνίας (ή, στην περίπτωση δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών, από επιδοτήσεις διαφόρων ειδών), η τιμή των οποίων (δηλαδή το

17 — Βλ. σημείο 30 των παρουσών προτάσεων.

κόστος του τηλεοπτικού χρόνου το οποίο εισπράττει ο ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός από τους διαφημιζόμενους) εξαρτάται μεταξύ άλλων από τον αναμενόμενο αριθμό των τηλεθεατών. Επομένως, η αύξηση του δυνητικού αριθμού των τηλεθεατών, στο μέτρο που η λήψη του προγράμματος του ραδιοτηλεοπτικού οργανισμού είναι εφικτή και στα δωμάτια ξενοδοχείων, συμβάλλει στην αύξηση και των εσόδων του οργανισμού αυτού, αν και στην πραγματικότητα η συμβολή αυτή είναι περιορισμένης έκτασης. Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί δεν συμμετέχουν καθόλου στα οικονομικά οφέλη που προκύπτουν από τη δυνατότητα παρακολούθησης τηλεοπτικών προγραμμάτων σε δωμάτια ξενοδοχείων [18].

43. Κατά τα λοιπά, όσον αφορά την επίδραση που ασκεί στα ποιοτικά στοιχεία ενός ξενοδοχείου η δυνατότητα παρουσίασης τηλεοπτικών προγραμμάτων στα δωμάτια του οικείου ξενοδοχείου, επίδραση που υπογραμμίστηκε έντονα από την προσφεύγουσα της κύριας δίκης, πρέπει να επισημανθεί ότι, στην πραγματικότητα, η υπηρεσία αυτή είναι σήμερα τόσο διαδεδομένη, ώστε μόνον τα χαμηλότερου επιπέδου ξενοδοχεία δεν την προσφέρουν. Με άλλα λόγια, η δυνατότητα παρουσίασης τηλεοπτικών προγραμμάτων σε δωμάτια αποτελεί στην πράξη αναγκαία προϋπόθεση για την άσκηση δραστηριότητας εκμετάλλευσης ξενοδοχείου σε μέσο ή υψηλό επίπεδο.

44. Ωστόσο, το άρθρο 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 2006/115 χορηγεί στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς όχι μόνον το δικαίωμα σε αμοιβή, όπως για παράδειγμα την προβλεπόμενη στο άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής, αλλά και αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν την παρουσίαση των προγραμμάτων τους στο κοινό. Τούτο σημαίνει ότι οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί έχουν δικαίωμα να αντιταχθούν στην εκ μέρους συγκεκριμένου φορέα παρουσίαση των προγραμμάτων τους στο κοινό. Αν γινόταν δεκτό ότι το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει και την παρουσίαση προγραμμάτων σε δωμάτια ξενοδοχείων, τούτο θα ισοδυναμούσε με παροχή στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς της δυνατότητας να αποφασίζουν αν κάποιος μπορεί να παρέχει ξενοδοχειακές υπηρεσίες ή όχι. Είναι βεβαίως αληθές ότι τα συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης της Ρώμης επιδίωκαν στην πραγματικότητα να παράσχουν στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς τη δυνατότητα να απαγορεύουν τις δημόσιες, έναντι καταβολής αντιτίμου, προβολές των προγραμμάτων τους, εντούτοις σκοπός τους ασφαλώς δεν ήταν να χορηγήσουν στους οργανισμούς αυτούς δικαίωμα να αποφασίζουν κατά πόσον άλλοι φορείς μπορούν να ασκούν δραστηριότητα άλλων ειδών, στο πλαίσιο των οποίων η παρουσίαση τηλεοπτικών προγραμμάτων έχει απλώς παρεμπίπτοντα χαρακτήρα [19]. Επομένως, η ερμηνεία της ανωτέρω διάταξης την οποία προτείνει η προσφεύγουσα της κύριας δίκης είναι προδήλως αντίθετη προς τους σκοπούς της Σύμβασης της Ρώμης, και, ως εκ τούτου, προς τη βούληση του νομοθέτη της Ένωσης.

45. Τέλος, η προσφεύγουσα της κύριας δίκης προβάλλει το επιχείρημα ότι το δικαίωμα των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών να αποφασίζουν ως προς την παρουσίαση των προγραμμάτων τους στο κοινό πρέπει να απολαύει της ίδιας προστασίας με αυτήν που χορηγείται, βάσει του άρθρου 3 της οδηγίας 2001/29 και όσον αφορά την παρουσίαση στο κοινό, σε άλλα αντικείμενα προστατευόμενα από το δικαίωμα του δημιουργού. Φρονώ ότι το επιχείρημα αυτό δεν ευσταθεί.

46. Συγκεκριμένα, αντιθέτως προς τα υποστηριζόμενα από την προσφεύγουσα της κύριας δίκης, καμία ασυνέπεια δεν εμπεριέχει το γεγονός ότι η ίδια ακριβώς μορφή εκμετάλλευσης διέπεται από διαφορετική ρύθμιση αναλόγως του αν αφορά προγράμματα ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών ή άλλα αντικείμενα προστατευόμενα από το δικαίωμα του δημιουργού. Η διαφορετική αυτή μεταχείριση υπαγορεύεται από τις ίδιες αυτές ρυθμίσεις, οι οποίες αφορούν διαφορετικά αντικείμενα προστασίας.

18 — Διαφέρει η περίπτωση των φορέων συνδρομητικής τηλεόρασης, αυτοί όμως έχουν τη δυνατότητα να αποφασίζουν με ποιον και υπό ποιους όρους συνάπτουν σύμβαση για τη διάθεση των προγραμμάτων τους. Επομένως, οι εν λόγω φορείς μπορούν να μη διαθέτουν τα προγράμματά τους στα ξενοδοχεία ή να τα διαθέτουν έναντι ικανοποιητικού για αυτούς τιμήματος.

19 — Στην περίπτωση κατά την οποία, όπως ισχύει στην υπόθεση της κύριας δίκης, τα δικαιώματα των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών ασκούνται από οργανώσεις συλλογικής διαχείρισης, είναι προφανές ότι πρόκειται κατά κανόνα για καταβολή αμοιβής λόγω παρουσίασης προγραμμάτων στο κοινό. Τούτο δεν επηρεάζει το γεγονός ότι, τυπικά, οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί μπορούν να απαγορεύσουν την παρουσίαση αυτή, πράγμα που κατά τα λοιπά εξυπηρετεί και τον σκοπό για τον οποίο θεσπίστηκε η εν λόγω διάταξη (βλ., επίσης, σημείο 24 των παρουσών προτάσεων καθώς και την παρατιθέμενη στην υποσημείωση 15 βιβλιογραφία).

Όπως ορθώς επισήμαναν οι λοιποί μετέχοντες στην παρούσα διαδικασία, κατ' αντιδιαστολή προς τα έργα τα οποία απολαύουν της πλήρους προστασίας του δικαιώματος του δημιουργού, η προστασία της οποίας απολαύουν τα προγράμματα των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών –ως αντικείμενο συγγενικών δικαιωμάτων και όσον αφορά την παρουσίασή τους στο κοινό– περιορίζεται στις περιπτώσεις παρουσίασης στο κοινό σε μέρη όπου η είσοδος επιτρέπεται στο κοινό έναντι καταβολής αντιτίμου. Επομένως, από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει αναγκαιότητα εξίσωσης του επιπέδου προστασίας του δικαιώματος των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών σε σχέση με την παρουσίαση των προγραμμάτων τους στο κοινό με το επίπεδο προστασίας άλλων αντικειμένων προστατευόμενων από το δικαίωμα του δημιουργού.

47. Συνεπώς το συμπέρασμα που συνάγεται μετά την εξέταση του άρθρου 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 2006/115 είναι ότι ούτε το ιστορικό θέσπισης της διάταξης αυτής ούτε ο σκοπός της αλλά ούτε και άλλοι λόγοι συνηγορούν υπέρ του να ερμηνευθεί η έκφραση «μέρος όπου η είσοδος επιτρέπεται στο κοινό έναντι καταβολής αντιτίμου» υπό την έννοια ότι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της και τα δωμάτια ξενοδοχείων.

Πρόταση

48. Κατόπιν του συνόλου των ανωτέρω εκτιμήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει ως εξής στο προδικαστικό ερώτημα που του υποβλήθηκε από το Handelsgericht Wien (εμπορικό πρωτοδικείο Βιέννης, Αυστρία):

Το άρθρο 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 2006/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας, έχει την έννοια ότι η εγκατάσταση συσκευών σε δωμάτια ξενοδοχείου και η μέσω αυτών παροχή τηλεοπτικού ή ραδιοφωνικού σήματος δεν συνιστά παρουσίαση στο κοινό προγραμμάτων ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών σε μέρη όπου η είσοδος επιτρέπεται στο κοινό έναντι καταβολής αντιτίμου.